

III ZIELKUNDE III

Ouderdomswerk.

In de onvergelykelijk schoone beschrijving van de kwalen van den ouderdom door den Prediker treffen ons drie dingen. Eerstens bij het beeld van den wintertijd, dat het werken voor grijsaards niet onmogelijk is. Voorts in de vergelijking met een vervallen huis, dat compensaties niet uitgesloten zijn. Ten slotte in de overeenkomst met een verlaten huis, dat de gedachten aan den dood niet overwegend treurig behoeven te zijn.

Laten wij trachten deze gedachten toe te passen op onze oudjes. De winter is de tijd van een bewolkte lucht, van regendagen, zonder zon, met sember daglicht en donkere nachten. (Pred. 11:2). Alsdan werkt de landman niet op het veld maar in huis. Het materiaal, waarmee des zomers aanhoudend gewerkt wordt, krijgt een heurt van reparatie. Het verzorgen van het vee in de stallen neemt ook heel wat tijd in beslag. De avonden worden in het woonvertrek doorgebracht in gezelligen kout met bureu en vrienden of met het voorlezen uit nieuwe boeken. Zoo ook knapt een oude van dagen soms heel wat karweitjes op, waarvoor anderen geen tijd hebben, hij vermaakt zich met huisdieren, en neemt veel tijd voor het lezen en voor het omgaan met zijn vrienden.

Het vervallen huis dat de Prediker ons teekent (vers 3 tot 5), heeft weinig dienstpersioneel, en dan nog alleen vergrijsden in den dienst, de bewoners zijn verzwakt en zonder belangstelling voor wat buiten voorvalt. Zoo ook zijn bij den oude de armen, de beenen, de tanden en de oogen niet meer zoo fleurig als ze vroeger zijn geweest. De deuren van den mond brengen geen krachtige taal meer voort doch enkel een gamurmel. De geluiden, zooals de stem van het vogeltje, sterven weg vanwege de doofheid. De kortademigheid, de vreesachtigheid, het sneeuwwitte haar, de langzame beweging en het verdwijnen van de eelust geven het geheele lichaam een armoedig aanzien. Toch zijn daarbij vergoedingen (compensaties) niet uitgesloten. Er zijn organen in ons lichaam, die als een verwant orgaan buiten werking geraakt is, b.v. een nier, dubbel werk doen. Zoo ook heeft de oude van dagen zijn herinneringen, die met behulp van de phantasie hem de dagen van zijn volle kracht, opnieuw doen doorleven. Soms ziet men hem of haar in stilte een traan wegpinken of ook hoort men ze in een zacht lachen uitbreken. Voor sommige ouden zijn die herinneringen zoo droevig, dat zij opnieuw lijden onder het eertijds voorgevallene, en bidden om van die voorstellingen verlost te worden. Voor anderen echter zijn ze soms een hemelsche vreugde, omdat zij gedanken aan hetgeen God eertijds voor hen geweest is.

Het verlaten huis van vers 6, dat eertijds een aanzienlijk huis was met een gouden lamp aan een zilveren koord, heeft nu geen licht meer, want de lamp is stuk. Water wordt er niet meer aangedragen, want de kruik en het touw waarmee deze werd neergelaten in den put zijn beide stuk en in den put geworpen. Licht en water zijn de symbolen van het leven, zoodat de oude van dagen hier wordt voorgesteld als denkende aan zijn naderende einde en aan zijn eeuwig huis, waarin de dood hem zal brengen.

In deze gelijkenissen bespeurt men niets van de vrees des doods waarmee de mensch gewoonlijk te kampen heeft. De dood wordt hier voorgesteld als een noodzakelijke verandering van woning. De dood wordt door den oude als nabij doorleefd. De gemoedsgesteldheid hangt af van wat hij verwacht na dit leven. Het pad der goddeloozen, zegt de gewijde Spreukendichter, is als donkerheid; zij weten niet waarover zij struikelen zullen. Het pad des rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht (roos die lig van die moeglans, wat al helderder word tot die volle middag toe, volgens de Afrikaansche vertaling). Zij die kunnen zingen, dat God hun fontein des levens is, hun Licht dat nooit vergaalt, hebben geen treurige gedachten aan hun verhuizing, doch veeleer verlangen hun nieren, d.i. hun hart in hun schoot (hun binnenste). L.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

„Huisbezoek”.

Neen, ik bedoel nu niet het huisbezoek, dat onder ons algemeen gebruikelijk is en vanwege de kerk aan haar leden gebracht wordt. In deze rubriek bedoel ik daarmee het bezoek, door den onderwijzer aan de ouders van zijn leerlingen gebracht. Wil men daarvoor den titel „ouderbezoek”, indertijd reeds door den heer B. Westera gebruikt, invoeren, dan kan ik mij daar wel mee vereenigen. Is dat bezoek van de ouders noodig? Men denkt daar verschillend over. Ik heb wel eens in allen ernst hooren beweren, dat men het af moest raden.

Stelden de ouders wezenlijk belang in de vorderingen van de kinderen op school, dan moesten zij den onderwijzer maar bezoeken. Belangstelling behoort van de ouders uit te gaan.

In deze laatste bewering ligt natuurlijk een kern van waarheid. Maar daarmee is nog niet bewezen, dat de belangstelling ook niet van een anderen kant mag spreken. Ouders en onderwijzers moeten elkander tegemoetkomen in het behartigen van de belangen van de kinderen. Daarom moeten ze elkaar goed kennen, van elkaar weten, in welke richting ze de behartiging van die belangen meenen te moeten zoeken.

We hebben in onzen schoolstrijd altijd het hooge belang van de medewerking van de ouders op den voorgrond gesteld. En meer dan ooit is het in onzen tijd noodig, daarop de aandacht te blijven vestigen. Hoe meer we met het onderwijs gedreven worden in de richting van staatsbemoeïing, hoe scherper er in onzen kring op moet worden gelet, dat de ouders in het werk van de school worden ingeschakeld. „De school aan de ouders” moet niet een holle leuze zijn, maar moet een program wezen. En onder de middelen, waardoor we dit gedaan krijgen, behoort ook, dat de onderwijzer door zijn bezoek regelmatig in contact met de ouders komt.

Ook voor den onderwijzer is het zoo noodig. Ieder die met kinderen moet omgaan en invloed op hen wil uitoefenen, moet hen kennen, moet ook vooral het milieu kennen, waaruit de kinderen voortkomen. Menig onderwijzer heeft zijn leerlingen pas begrepen, toen hij eens een bezoek bij de ouders bracht en de omgeving van de kinderen leerde kennen. Vele raadselen werden hem daar ontsluitend. De babbelzucht, de slordigheid, de onverschilligheid, ja, maar ook de netheid, de werkzaamheid, de bescheidenheid van de kinderen worden hem duidelijk, wanneer hij kennis met vader en moeder in hun eigen wereldje gemaakt heeft.

Daarom is het niet goed met bezoeken te wachten, tot het kind eens ziek is. Het spreekt vanzelf, dat het goede, belangstellende hart er den onderwijzer heendrijft. Dan verwacht men hem ook. Dat is ook voor het kind van zooveel betekenis: de meester komt naar mij kijken. Misschien vindt hij door het meebrengen van een versnapering nog wel gelegenheid, het genot van het bezoek te verhoogen.

Hij moet ook niet alleen gaan, wanneer er onaangenaamheden met de kinderen zijn. De ouders moeten niet schrikken, als ze den meester zien komen en alvast aan den jongen vragen, wat hij toch heeft uitgehaald, dat de meester daar ginds komt. En de bureu moeten niet hoofdschuddend aan elkaar vragen, of ze ook al gehoord hebben, dat de meester daar op bezoek is. Dan komt het bezoek van den meester op één lijn te staan met dat van de politie, wat in den regel niet veel goeds spelt.

Neen, als de onderwijzer er regel van maakt, de kinderen van zijn klas op de beurt af te bezoeken in de ouderlijke woning, dan voorkomt men bovengenoemde afwijkende opvattingen en men krijgt een natuurlijk contact, wat voor een vruchtbare samenwerking van de grootste betekenis kan zijn. Extra bezoeken kunnen dan nog wel noodig zijn, maar die verliezen dan in gevallen van botsingen hun onaangenaam karakter als uitzonderingen.

Waarover men altijd moet praten? Ik geloof niet, dat ik daar veel over behoef te zeggen. Men heeft aanleiding te over: de kinderen. Hoe ze op school zijn, hoe ze het in huis maken? En naar aanleiding daarvan ontspint zich gemakkelijk de gedachtenwisseling — bij de meesten. Er zijn ook gezinnen, waar het niet zoo wil vlotten. Daar wordt wel eens meer tact vereischt, om het gesprek gaande te krijgen en te houden. Misschien is daar de vrucht nog wel het grootst. Waar men zich weinig met de kinderen bemoeit, zich ook heel weinig met de school bemoeit, daar is voor dezen huisbezoeker een vruchtbaar arbeidsveld ontsloten. Misschien kan hij hier oogen openen voor schoonheden, die door de ouders nog nooit waren gezien.

Mogelijk kan hij ook van raad en hulp dienen in gevallen, die de ouders boven het hoofd waren gegroeid. Met betrekking tot bijziendheid en hardhoorheid kan een enkel bezoek van den meester soms heel wat verbetering in de positie van het kind brengen. Er wordt eens een dokter geraadpleegd, er komt een bril, het kind mag in school vooraan zitten.

Er is voor een onderwijzer nog een groot voordeel verbonden aan een regelmatig huisbezoek. Kinderen zijn lang niet altijd betrouwbaar. Menig onderwijzer is al thuis in een allesbehalve gunstig daglicht geplaatst. 't Is daarom zoo goed, als de meester zelf eens komt praten. Dan valt er op verschillende dingen eens een ander licht, waarbij de onderwijzer in de waardeering van de ouders niet anders dan kan stijgen.

Hij wordt ook billijker in het beoordeelen van de gedragingen van sommige leerlingen. De kinderen hebben nooit anders dan in het kringetje van het gezin geleefd en moeten met moeite tot het aannemen van andere en betere manieren gebracht worden.

Dan is er ook nog dit voordeel, dat de school op deze manier er voor bewaard wordt, dat ze levensvreemd wordt. De onderwijzer ziet de men-

schien in hun werken, in hun dagelijksch bedrijf en leidt daaruit af, wat voor de kinderen in hun verder leven het meest noodig is. Daar kan hij bij zijn onderwijs ter dege rekening mee houden. Dat pakt de kinderen, bevredigt de ouders en houdt het contact tusschen huis en school levendig.

Gr.

G. MEIMA.

II PERSCHOUWII

Een vaarwel.

Schrijvend voor dit hoekje van „De Reformatie”, moge mijn eerste „groot” aan de lezers een „vaarwel” zijn. Niet van hem, die de niet te vervullen taak zich zag opgedragen Prof. Schilder hier te vervangen, aan hem, die vooral hier zullen merken, dat onze Hoofdredacteur op reis is — maar van de „Bazuin”-lezers aan den „Reformatie”-leider en uit hun naam geschreven door Prof. Dijk.

In dit „vaarwel” moge ik samenvatten alle goede wenschen en alle hartelijke groeten, die in verschillende Kerkbladen aan Prof. Schilder zijn meegegeven:

Hooggeachte Professor,

Ge zult misschien even verbaasd opkijken nu ge dezen brief, dezen „open” brief aan u geadresseerd, in „De Bazuin” leest, — al zijt gij er wel aan gewoond uw naam in kranten te lezen, — maar ik meen, nu ge over een week uw reis naar Amerika gaat ondernemen, naar uw hart en naar ons aller hart te spreken, wanneer ik u namens de lezers van „De Bazuin”, een hartelijk vaarwel en tot weerziens toeroep.

In dat vaarwel is eerst, ik mag dit wel verklappen, dankbare blijdschap.

Neen, geen vreugde over het feit, dat gij weggaat en drie maanden lang ver van ons goede vaderland zult zwerven door een u nog onbekende wereld, maar wel dankbaarheid voor de eer, welke u in deze uitnodiging is te beurt gevallen en zeker aan uw reis een meer dan gewoon karakter zal geven. Met zulke „voorrechters” zijn onze menschen blij. Zij mogen dan eens mopperen over dominés, die veel tusschen de wielen zitten, of over professoren, die niet al te hokvast zijn, ze vinden 'in den grond der zaak toch fijn, dat hun pastor of hun hoogleraar hier en ginds meetelt en meegeldt, en de veelheid onzer relaties is ook des kerkvolks heerlijkheid. Zoo zien ze uw reis. Ze hebben wel even de vraag gesteld hoe het moet met de arme studenten, die zooveel weken uw colleges moesten missen, maar de herinnering aan de tochten van wijlen Kuiper en Bavinek, Noordzij en Wielenga, Bouwman en Hoekstra, en de gedachten aan de reizen van H. H. Kuiper en Hepp, en van uw eigen collega Greijdanus, die in Amerika zeker geen onbekende is, heeft hen met die armoede verzoend, en ze volgen u straks op uw reis met een christelijke trots, dat gij in het land der onbegrensde mogelijkheden tot voorlichting geroepen wordt. Ze gunnen u dit „uitstapje”, (dat waarlijk geen vacantie is), ook van heeler harte. Ze kennen uw werkkraft, uw werk, uw liefde tot en uw ijver voor de gereformeerde waarheid, en in die kennis vinden ze 't schoon, dat gij in het overzeesche moogt genieten aan Amerikaanse gastvrijheid. Ze hopen van harte, dat deze reis u goed zal doen en bij de inspanning de ontspanning u niet zal onthouden worden.

Zoo zeggen onze lezers van harte: vaarwel, prof. Schilder en tot weerziens.

Maar in dat vaarwel klinkt ook nog een andere toon.

Het is de toon van hun hartelijk vertrouwen, dat gij in de behandeling van de aangekondigde onderwerpen de gereformeerde lijnen strak zult trekken, zooals gij dit hier gedaan hebt tegenover de dwaling van het Barthianisme en heel de paradox-filosofie; tegenover de verzwakking van Kerk en Verbond, gelijk ge die verflauwing in veel kringen bemerkte; tegenover de beginselen van N.S.B. en C.D.U., die in u een geweldigen bestrijder vinden, en niet minder tegen alle verzwakking van de autoriteit der Heilige Schrift, zooals deze in 1926 dreigde in onze kerken een plaats te krijgen. We zijn, zoo zeggen ze, de Hoornstoot tegen Assen, nog niet vergeten; we lezen nog vaak uw Geen Duimbreed; wij slaan, ook als eenvoudige „Bazuin”-lezers uw Tusschen Ja en Neen op; wij genieten nog van uw pleidooi voor Dr. A. Kuiper, toen ge hem hebt verdedigd tegenover de aanvallen der Chr. Geref. broeders, enz., enz., en dit alles sterkt in ons het vertrouwen, dat ge ook daarginds, waar de zakelijkheid en business en praktische instelling de liefde voor de waarheid en het beleiden dogma licht verdringen, een geluid zult doen hooren, even klaar en even zeker als het hier klinkt. Wij leven tevens in een stellige verwachting, dat straks „The Banner” vol staat met opgetogen verslagen over uw optreden, en... dat deze artikelen, en dan vertaald, aan ons gereformeerde volk niet zullen onthouden worden.

In dat vertrouwen zeggen onze lezers hartelijk: vaarwel, prof. Schilder, en tot weerziens.

En eindelijk, — ge begrijpt, dat onze homiletische trits me ook nu niet loslaat, — in dat vaarwel is ook een bede.

Deze bede, dat de Heere, Die uw Bewaarder is, uw uitgang en uw ingang moge bewaren en u veilig geleide op al uw wegen.

Deze bede, dat Hij u 'n sterke tot uw arbeid ginds en u behouden terugbrengt tot uw gezin, tot onzen Schoolkring en tot ons volk, dat uw verdediging der gereformeerde waarheid liefheeft.

Deze bede, dat uw lezingen en ook uw preeken — (en denkt er om, de Amerikanen beminnen het populaire sermoen en een korte preek) —, mogen dienen om onze broeders en zusters daar te sterken in